

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Številka 106.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 22. septembra 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Dobre živce treba imeti!

Po pravici se pravi, da zmaga v vojni tisti, ki ima dobre živce. Zlasti pa velja to še za moderno vojno, ki ima vse drugačna sredstva, kakor so se uporabljala nekoč. Celo v državah, ki so v miru, morejo moderna propagandna sredstva povzročiti največja razburjenja. In kako tudi ne! Radijske postaje pošiljajo vedno nova in nova poročila v vseh jezikih in s prav nič prikrito propagandno vsebino. Doma zopet skrbe za razburjenje razne govornice, ki prihajajo bog ve od kod in z najbolj razburljivimi novicami. In če se sipljejo vrhu tega med ljudi še posebne izdaje časopisov s senzacionalnimi naslovi, potem ni čuda, da ljudje pozabljajo misliti predvsem na svoje delo in da živijo le še zbiranju in poslušanju teh vesti. Nekatere so te vesti in govornice že tako prevzele, da so čisto spremenili svoje življenje, da ne ostajajo zvečer več doma in da se pri srečanju z znanci pozdravljajo le še z vprašanjem: Kaj je novega?

Najteže pa je to, da sprejemajo vesti vedno bolj nekritično. Velikih dogodkov iz zunanje politike seveda ne morejo dosti tehtno presojati, ker nimajo potrebnih informacij, toda nekritični so tudi za vesti, ki bi jih mogli kontrolirati in objektivno oceniti. Če n. pr. slišijo govoriti, da se je ves izvoz ustavil, hkrati pa tudi, da bo zmanjkalo živil, je to nekritičnost, ki ne dela nikomur časti. Znano je vendar, da imamo mi živil preveč, da se mora vsaka vlada boriti za to, da doseže njih izvoz. Kako naj torej nastane pomanjkanje živil, če se je izvoz ustavil?

Ali drug primer? Vsi hočemo, da ostane naša država nevtralna. Sami pa bi hoteli z vsem svojim govorjenjem kar odločiti vojno za to ali drugo skupino. Ali ne bi bilo pravilno, da bi kot nevtralci tudi nevtralno presojali dogodke ali jih vsaj skušali tako presojati? Nevtralnost je ugodnost, ki nalaga tudi dolžnosti. Ni prav, če se to pozabi.

Nihče od vznemirjenja javnosti tako ne trpi kot poslovni človek. Nihče zato tudi ne bi moral ohraniti v vojnih časih tako dobrih živcev kot poslovni človek. Saj je vendar vsaka preudarna kalkulacija nemogoča, če je tudi poslovnega človeka prevzela vojna psihoza. Dobri živci so za poslovnega človeka ključ k uspehu.

Zato bi morali biti tudi poslovni ljudje tisti, ki bi vsem dali primer, da se kljub nemirnim časom okoli naše države more pri nas razvijati življenje normalno. Če smatra kateri poslovni človek za potrebno, da poveča svoje zaloge, je to prav lahko edino pravilno. Ni pa pravilno, če misli, da mu morajo te večje zaloge prinesiti izreden dobiček. S tem se razburja svet, s tem se moti normalno gospodarsko življenje, kar poslovnemu človeku ni v korist. To velja za manjše poslovne ljudi ko za največje. Za slednje še prav posebno, ker so od njih cene na trgu v prvi vrsti odvisne. Ni bilo ne pametno in ne upravičeno, če so nekateri tvorničarji nakrat nastopili s pretiranimi zahtevami in pretiranimi plačilnimi pogoji. Njih izdelki niso dobili nakrat tako večjo vrednost, da bi bile njih zahteve upravičene. In pomislijo naj tudi to, da bodo še leta in leta

odvisni od ravno istih trgovcev, katerim sedaj tako od zgoraj doli diktirajo svoje pretirane pogoje. Za bodočnost s temi pretiranimi zahtevami ti tvorničarji slabo priporočajo svoje podjetje.

Mirno treba presojati dogodke in v ta namen ohraniti dobre živce. Kdor pa dogodke objektivno presoja, ta tudi ve, da se v vojni ne da tega zaslužiti, kar si ljudje obetajo. Vsi dobički so le bolj problematične prirode, ker dostikrat so se že spremenili vojni dobički

v ničvreden papir. In premočimo objektivno vso zadevo. V vojni se ljudsko premoženje troši, ne pa ustvarja, če pa ljudsko premoženje pada, kako naj rastejo dobički? Ni snovi, iz katere bi rasli. Saj smo zato tudi po vojni videli, kako je nakrat nastalo vse polno bogatašev, ki pa so kmalu nato bili isti reveži ko prej. Ostale so iste solidne firme, pa čeprav so v najbolj burnih časih stopile morda malo v ozadje.

Poslovni človek mora ostati v

vsakem času, ob vsakem dogodku miren, da more objektivno presojati novi položaj. Ta njegova mirna presoja mora preiti tudi na druge ljudi in zato je naloga poslovnega človeka, da njegovi dobri živci obvarujejo javnost pred prevelikimi vznemirjenji. S tem si bodo poslovni ljudje tudi utrdili svoj ugled in pridobili na veljavi, kar bo njih poslovnemu uspehu le v korist. Če kdo, mora poslovni človek biti človek dobrih in močnih živcev.

Še vedno čakamo na odredbe proti krošnjarstvu in šušmarstvu

Preteklo je že več ko leto dni, ko je bila trgovstvu na javnem zborovanju dana obljuba, da se izda uredba o krošnjarstvu, ki bo temu žalostnemu pojavu napravila konec. Čez nekaj mesecev je bila ta obljuba od novega trgovskega ministra obnovljena, toda obljubljene uredbe le ni bilo. In od takrat je minilo zopet leto dni, a krošnjarske uredbe še vedno nimamo.

Zato pa se je tem bolj razpasla krošnjarska nadloga. In kako se tudi ne bi, če pa so te neizpolnjene obljube naravnost poziv krošnjarjem, da še bolj povečajo ta posel. Vrh vsega pa je še invalidska uredba čezmerno olajšala krošnjarstvo. Zato se to širi in širi, legalna trgovina pa pada in zastaja.

Prav resno moramo vprašati odgovorne činitelje, ali se res ne zavedajo, kake težke posledice morajo nastati za vse narodno gospodarstvo in za državno blagajno, če bo propadla trgovina?

In trgovina bo propadla, če se ne bo krošnjarstvo zatrlo. Pomisliti je vendar treba, s kako silnimi težkočami se že itak bori trgovina, zlasti pa v sedanjih časih. Gospodarska delavnost je zaradi napetih političnih dogodkov povsodi zastala in zato je padla tudi kupna moč prebivalstva. Padec kupne moči pa občuti predvsem trgovina. Dočim pa so se na eni strani dohodki trgovca zmanjšali, pa je njegova davčna obremenitev silno narasla.

Poleg tega pa so zaradi vojnih dogodkov nastale še nove težave za trgovca. Tvorničarji in grosisti zahtevajo plačilo vnaprej, nekateri so odpravili vsak skonto, drugi so na drug način poostriili svoje pogoje za dobavo blaga. Blago pa se tudi teže dobi in dostikrat je padla tudi kakovost blaga, ne da bi bila cena znižana. To zopet povzroča manjši odjem, s tem pa tudi manjši dobiček.

Kar pa je še ostalo zaslužka, tega poberejo krošnjarji. Ni jim treba plačevati davkov, prosti so vseh drugih pristojbin, ni jim treba dajati na kredit, niso pod nobeno kontrolo, temveč veselo se prevažajo v avtomobilih od vasi do vasi ter s svojim slabim blagom odvezemajo kmetovalcem njih izkupiček od žetve. Trgovcem pa ostaja blago, pa čeprav je to blago mnogo boljše od krošnjarskega in tudi ceneje. Z nepredanim blagom pa naj trgovci plačujejo davke, plačujejo mestne doklade, plačujejo narodni davek in naj prispeva za socialne namene! Ali se odgovorni činitelji res ne zavedajo, da je to absolutno nemogoče?

Zdi se nam, kakor da so neka-

teri neozdravljivo prevzeti od napačnega mnenja, da trgovcem ni treba nič delati, ker da jim leti denar skupaj, kakor hitro odprejo trgovino. Nekateri morajo res biti udarjeni od tega nekritičnega mnenja, ker drugače res ne moremo razumeti, kako morejo biti tako zelo brezbržni, če jim pred očmi propada legalna trgovina. Saj menda čitajo poročila o prijavljenih in odjavljenih trgovskih obratih, saj menda čitajo statistiko o razglašeni konkuri in prisilnih poravnava, saj menda slišijo, kako je moral ta ali oni trgovec zapreti svoj lokal!

Ne moremo si misliti, da se ne bi le en odgovorni činitelj zavedal pomena, ki jo ima trgovina za vse narodno gospodarstvo, ker bi bila sicer njegova nesposobnost preveč vidno izpričana. Povsod po svetu — razen seveda v boljševidni Rusiji — pospešujejo trgovino. Tako brani interese trgovine nar. socialistična Nemčija, tako jih enako ščiti fašistična Italija in tako jih ščitijo tudi vse demokratične države in prav tako svobodna Amerika. Ali je treba podati še večji dokaz o potrebnosti trgovine. Vsi stanovi v državi so prejeli

Tudi trgovcem naj se dajo olajšave

Kakor pri nas, tako se tudi v Zagrebu zelo pritožujejo trgovci nad nekaterimi tvorničarji, ki zahtevajo, da se jim plača vse blago takoj vnaprej in v gotovini. Tako piše v »Novostih« zagrebški trgovec naslednje:

V zadnjem času se pogosto govori o gospodarskih razmerah v državi z ozirom na mednarodne dogodke, vendar pa se govori le površno, ne pa temeljito in izčrpno. Zelo nujno pa je, da se to vprašanje pravilno in hitro presodi ter da se store potrebni ukrepi, da bi se moglo gospodarstvo razvijati brez večjih streslajev.

Državne oblasti so deloma zaščitile banke in denarne zavode, niso pa zaščitile najmočnejše in najbolj številne gospodarske ljudi iz vrst trgovcev in obrtnikov, ki so vsi zelo dobri davkoplačevalci. V zadnjem času se vodi v časopisih kampanja proti brezvestnim trgovcem kolonialne in delikatesne stroke, češ da ti navijajo cene. Če gre res za špekulante, ki to delajo, potem je jasno, da nihče ne ugovarja nastopu proti takšnim ljudem. Napačno pa je, da se nihče ne dotakne vprašanj, ki so mnogo bolj važna in ki se tičejo glavne naše gospodarske panoge.

Gre za naše trgovce. Ti dobivajo v zadnjem času od tvorničar-

jev večje ali manjše ugodnosti in privilegije. Le trgovci niso prejeli nikakih. Ne zahtevamo, da bi se jim dajale posebne ugodnosti, temveč zahtevamo le to, do česar imajo po zakonu pravico, da se njih posel zaščiti pred šušmarji in pred nelegalno trgovino. To pa se jim mora dati, ker si to pravico legalna trgovina vsako leto s svojimi davki znova plača.

Silno žalosten znak za naše razmere je, če moramo še posebej zahtevati, da se ščiti legalna trgovina proti nelegalni, naravnost obupno pa je, če se niti tako elementarna zahteva ne upošteva. In to vrhu vsega še v časih, ko je redno funkcioniranje trgovine naravnost državna potreba.

Poldrugo leto že čakamo na obljubljeno uredbu o krošnjarstvu, poldrugo leto zaradi te neizpolnitve obljube ne more opravljati trgovina svojih funkcij tako kakor treba, poldrugo leto imajo zaradi tega tudi državna blagajna in vse samoupravne blagajne manjše dohodke. In še se ne izda obljubljena uredba? Ali mislijo nekateri, da mora naša trgovina še bolj pasti, da mora naše gospodarstvo še bolj nazadovati!

jev okrožnice, da morejo dobivati od njih blago le, če plačajo to blago v gotovini in naprej. Takojšnje plačilo zahtevajo tvorničarji tudi za blago, ki je bilo naročeno že pred nekoliko meseci in po drugih pogojih. Verujemo, da se morajo sedaj surovine plačati vnaprej, prav tako pa smo prepričani, da imajo tvornice surovine, ki so potrebne za izvršitev starih naročil že davno na skladišču, in sicer po pogojih, ki so bili v veljavi pred meseci. Treba zato iskati drugo pojasnilo za zahtevo tvorničarjev in samo naravno je, da se sama od sebe vriva misel, da gre tu za špekulacijo. Zakaj pa te špekulacije nihče ne vidi?

Večina trgovcev in obrtnikov je dosedaj delala s kreditom. V nemogoče stanje pridejo ti trgovci in obrtniki, če se naenkrat od njih zahteva, da plačajo vse v gotovini. Zlasti pa je nemogoče, da bi trgovci plačali hkrati stari račun in še novi račun za novo blago. Kje pa so trgovci in obrtniki, ki bi imeli toliko gotovine? Če se zahtevajo od trgovcev takšni pogoji, potem je jasno, da morajo podleči in da novih naročil sploh ne morejo oddati. Saj imajo dosti skrbi in dela, da plačajo vsaj stare račune. Tvorničarji niso s svojo zahtevo samo v nevarnosti, da izgu-

Seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj

za dravsko banovino bo v torek 26. septembra ob 17. uri v prostorih Združenja trgovcev v Mariboru, Jurčičeva ulica 8/I.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedstva.
2. Razprava o načrtu uredbe o minimalni odškodnini učencem.
3. Razprava o predlogu mariborskega združenja radi obdaritve revnih otrok obmejnih šol.
4. Potrditev pravilnika Zveze pomočniških zborov.
5. Akcija proti »uputnicam«.
6. Razprava o predlogih Zveze z ozirom na predstojočo preureditev banovine.
7. Akcija glede davčne amnestije.
8. Predlogi zastopnikov združenj.
9. Slučajnosti.

Seja je sklicana v Mariboru, kar bo pri seji navzoč tudi predsednik naše Zveze tovariš Stane Vidmar, ki je tam v vojni službi.

Radi važnosti dnevnega reda naj se vsi člani glavnega odbora seje prav zanesljivo udeležijo, ker se bodo pri tej priliki razpravljala vsa aktualna vprašanja, ki so v zvezi z današnjim izrednim položajem.

Vlakovne zveze so na vse strani tako ugodne, da se lahko udeležijo seje prav vsi člani glavnega odbora.

Podpredsednik:

Anton Verbič s. r.

be svoje odjemalce, temveč bodo tudi sami krivi, če bo padel odjem njihovega blaga. Poleg tega pa je zahteva tvorničarjev tudi krivična. Surovine so si nabavili tvorničarji že prej, ko so bile cene za 30 odstotkov manjše. Če prodajajo sedaj staro blago po novih cenah, potem vsak vidi, koliko jim daje ta špekulacija dobička. Pri tem pa bi bila večina trgovcev in obrtnikov uničena.

Zato je potrebno, da se tudi oblasti zanimajo za to stvar in da store nekaj v zaščito trgovcev, a tudi potrošnikov. Kajti tudi potrošniki bodo zelo prizadeti, če se bodo na ta način cene zviševale. Oblasti bi morale zahtevati, da se blago iz starih zalog prodaja tudi po starih cenah. Za vse starejše dolgove pa naj se dovolijo plačilne olajšave, da bodo mogli trgovci naročiti novo blago. Tudi obrestna mera naj se primerno zniža.

Vsi sodni postopki, ki so nastali iz tega stanja, naj se ustavijo do končne rešitve teh vprašanj, zlasti pa naj se ustavijo tožbe za dolgove tujih upnikov, ki živijo izven naše države. Če se store ti potrebni koraki pravočasno, potem se bo ohranila med trgovci morala, številne eksistence se bodo očuvale, država pa ne bo izgubila zanesljivih, dobrih in številnih davkoplačevalcev.

Trgovina

z Italijo se bo povečala

Trgovina z Italijo se razvija popolnoma normalno ter je tudi vprašanje prometa med obema državama popolnoma rešeno. Kakor poroča »Jugoslav. kurir« je obojestranska želja, da se trgovina med obema državama še poveča, nikakor pa se ne sme zmanjšati. V ta namen pripravljata obe vladi tudi potrebne ukrepe. Pričakovati je zato oživiljenje naše trgovine z Italijo, kar moremo le pozdraviti.

Cene se niso zvišale

Ugotovitve mariborskih trgovcev

Z ozirom na vznemirjajoča časopisna poročila, da so cene nekaterim življenjskim potrebščinam v trgovinah narasle, je uvedlo Združenje trgovcev za mesto Maribor poizvedbe ter ugotovilo, da se cene specerijskemu in manufakturnemu blagu še nikjer niso zvišale, ker ni bilo za to tudi nikakega povoda. Pač pa je pričakovati zvišanje cen nekaterim predmetom, ki se morajo uvažati iz inozemstva, kar bo imelo seveda za posledico, da bodo tudi detajlisti primorani cene temu blagu sorazmerno zvišati.

Iz te ugotovitve sledi, da naše trgovstvo ni izkoriščalo današnjih neprilic, kakor se mu je v časopisih očitalo, ter so bili vsi tozadevni očitki neutemeljeni. Trgovci nimajo interesa na tem, da v teli težkih časih, ki jih preživljamo, zmanjšajo promet z zvišanjem cen, kjer to ni neobhodno potrebno.

Jubilej

mariborskega trgovca

Te dni je slavil ugledni manufakturst g. Marko Šepce v Mariboru svoj 70. rojstni dan. Jubilar je kljub svojim sedmim križem še vedno neutrudljivo delaven. Kadar stopiš v njegovo trgovino na Grajskem trgu, ga dobiš pri delu. Počivati ne more, preveč se je vživel v svoj poklic. G. Šepce je hkrati slavil tudi 40letnico kot samostojen trgovec. Pred 40 leti si je kupil lepo stavbo, v kateri je uredil svojo trgovino, ki slovi daleč naokoli in uživa najboljši sloves. In ker gre, kakor pravijo, v tretje rado, je slavil jubilar te dni še en jubilej, namreč 40letnico zakonskega življenja z gospo Antonijo roj. Brenčičevo. Obilnim čestitkam, ki jih je prejel g. Šepce k svojemu trojnemu jubileju, se iz vsega srea pridružujemo tudi mi z željo, da bi jubilar ostal še nadalje pobornik mariborskega trgovstva.

Prijava vagonov za izvoz

Zadnji »Privredni bilten« Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je objavil naslednji popravek svojega prvega opozorila, ki smo ga po njem povzeli tudi mi. Popravek se glasi: Opozarjajo se izvozniki, da beležka v »Privrednem biltenu« z dne 12. t. m., po kateri da so izvozniki zavezani, da sporoče Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine zaradi dodelitve potrebnih vagonov nakladalno postajo, velja za sedaj samo za izvoznike, ki izvažajo predmete, ki spadajo pod kontrolo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ne pa tudi za izvoznike, ki izvažajo blago, čigar izvoz je svoboden.

Čudimo se, da Zavod bolj ne pazi pri objavah svojih vesti.

Težkoče

belgijskega gospodarstva

Vojna v Evropi je povzročila belgijskemu gospodarstvu velike težave. Predvsem je otežkočen dovoz surovin, ki jih potrebuje belgijska industrija. Belgija namerava zato povečati svojo trgovino z USA in drugimi ameriški državami ter z državami Oslo-bloka. Za povečan promet z zadnjimi državami pa ni prevelikih izgledov, ker so bili dosedaj trgovinski stiki med Belgijo in temi državami primeroma majhni. Tako je od vsega belgijskega izvoza v vrednosti 21-7 milijarde frankov odšlo v države Oslo-bloka samo za 3-8 milijarde frankov blaga, pri uvozu v vrednosti 23-1 milijarde frankov pa so te države bile udeležene samo s 3 milijardami frankov. Nadalje se tudi predlaga, da bi se belgijska industrija preorientirala in zaradi pomanjkanja nekaterih surovin začela izdelovati druge predmete. Seveda bo pa to le deloma mogoče. Zaradi poslabšane gospodarske situacije se je tudi število brezposelnih delavcev znatno dvignilo ter je naraslo v zadnjem tednu od 168.800 na 188 tisoč sedem sto.

Občni zbor
Trgovskega društva »Merkur«

V četrtek zvečer je bil v Trgovskem domu občni zbor Trgovskega društva »Merkur«, matične organizacije slovenskega trgovstva. Obisk na obnem zboru bi mogel biti mnogo boljši, toda danes je že splošen pojav, da so vsi občni zbori slabo obiskani in da so sklepni le na podlagi določila, da je eno uro po napovedani otvoritvi občnega zbora drugi občni zbor sklepčen ob vsaki udeležbi. V današnjih časih, ko so vojna in njene posledice težko pritisnile vsjo trgovino, pa moremo biti z večerajšnjo udeležbo na obnem zboru »Merkurja« zadovoljni, ker je gar-da društva, da imenujemo tako

vedno zveste člane društva, prišla skoraj polnoštevilno.

Občni zbor je otvoril njegov velezaslužni predsednik dr. Fran Windischer, ki je urodom pozdravil vse navzoče, zlasti toplo pa zastopnika Zbornice za TOI in predsednika trgovinskega odseka Albina Smrkolja, zastopnika Združenja trgovcev tajnika Šmucua in vse novinarje, katere je prosil, da ohranijo svojo naklonjenost društvu. Soglasno je bil nato sprejet njegov predlog, da se pošlje pozdravna brzojavka trgovinskemu ministru dr. Andresu.

Nato je podal svoje predsedniško poročilo.

Poročilo predsednika
dr. Windischerja

Delo v stanovskih organizacijah je zadnja leta nelahko, celo v obveznih organizacijah je opaziti čisto, da ni tistega zanimanja članstva za društveno delo in za prizadevanje društvenega vodstva, ki ga je želeli in pričakovati. Naravnost težavno pa je delovanje prostovoljnih organizacij. Ali vse te neprijetnosti ne smejo vodilnih mož v trgovskih vrstah oplasti in jim vzeti veselja do vztrajnega dela. Voditi jih mora vera in prepričanje, da so stanovske združbe za napredek gospodarskega dela v našem narodu neobhodno potrebne. Če bi jih ne bilo, bi morali poskrbeti zanje.

Včasih padajo tudi pikre besede in dvomi o potrebi stanovskih organizacij. Tudi to nas ne sme motiti, da nadaljujemo svojo pot v trdnem upanju, da po neviščenem razdobju pride v naše vrste podrastek, ki bo imel prepričanje o potrebi organiziranega prizadevanja za trgovski stan, ki je našemu narodu nepogrešno potreben.

Občni zbori v stanovskih organizacijah že več let ne izkazujejo liste živahne udeležbe, ki bi dajala vzpodbudo društvenemu vodstvu. Tudi v svoji sredi bi si želeli mogočnejšega donišča za svoje letne zборе, ali tudi v razmerah, ki so prišle zadnja leta v navado, moramo vztrajati in nam mora biti uspevanje naše organizacije, ki je matica slovenske trgovske stanovske organizacije, prav posebno pri sreju.

V močno bodrilo nam je bilo, da je naše delo našlo priznanje in podporo od strani bana naše banovine dr. Marka Natlačenca, mestnega župana dr. Jura Adlešiča, Zbornice za TOI in njenega predsednika Ivana Jelačina, Zveze trgovskih združenj in njenega predsednika Staneta Vidmarja, Združenja trgovcev v Ljubljani in njegovega predsednika Viktorja Medena.

Tovariši tajnik vam bo obširneje poročal o naših prizadevanjih, pa mi bodi dovoljeno na kratko v tem nagovoru povedati, da izkazujejo naši izobraževalni tečaji trajno hvalevredno zanimanje in živahno udeležbo. Želeli pa bi si pač živahnejšega odziva iz vrst trgovskih sodelavcev. Tudi v pretekli jesenski in zimski sezoni smo imeli učne tečaje za italijanski in nemški jezik v dveh oddelkih in za slovensko stenografijo. Ti tečaji so se mogli po dobroti gospoda ravnatelja dr. Karla Pirjevca vršiti v lepih prostorih Državne trgovske akademije v Ljubljani.

Tudi v preteklem letu smo izdajali kot svoje glasilo »Trgovski Tovariš«, ki je pod spretnim in umnim vodstvom gospoda Josipa J. Kavčiča doživel 15letni jubilej. V našem strokovnem časopisu je ta doba 15 let dolgo razdobje, ki ga je malo strokovnih revij moglo dopolniti. Zvesti vsakoletni spremeljevalec našega trgovca in trgovskega nameščenca, »Trgovski koledar«, ki ga urejuje uspešno naš

tovariš Franc Zelenik, je dosegel letošnje leto že svoj srebrni jubilej. Naša posredovalnica za službe in mesta posluje ves čas društvenega delovanja in imamo glede te koristne društvene naprave iskreno prošnjo do naših trgovskih krogov, da se vse bolj živahno poslužujejo našega posredovanja.

V tradicijo naše matične trgovske organizacije že nekako spada, da se vsako leto oglasimo in poudarimo potrebo, da se čimprej uvede za trgovinske nameščenice, ki jih še ne zadeva obveza pokojninskega zavarovanja, preskrba za primer invalidnosti in za starost. Razmere so take, da more samo majhen del našega trgovinskega naraščaja misliti na samostojno udejstvovanje, pa je preudarno sotojeno tako v interesu gospodarja kakor uslužbenca v trgovinskih obratih obvezna preskrba za onemoglost in starost. To živo potrebno preskrbo za starost in onemoglost si moremo uspešno in koristno misliti samo tako, da prevzame naš Pokojninski zavod v svoje močeno okrilje tudi trgovske sodelavce, kajti te vrste službojemalce je po svoji pravici števali med privatne nameščenice po načinu dela in življenja ter po izobrazbi. Hvalevredno je, da sta zavarovalna misel in socialni čut zadnja leta tudi pri nas zelo napredovala, pa smo neomajni v prepričanju, da je lanska naredba samo prehodna etapa do skorajšnje ureditve preskrbe za onemoglost in starost za trgovinsko po-

možno osebje z istim ustrojem, kakor so ga deležni sedaj po vsej naši državi privatni nameščenici.

Z glasnim odobravanjem je bilo sprejeto njegovo poročilo, nakar je sledilo obširno poročilo tajnika Agnole. Njegovo lepo sestavljeno poročilo objavimo v prihodnji številki.

Blagajniško poročilo je podal društveni blagajnik Josip Krek. Iz njegovega nad vse skrbnega, preglednega poročila posnemamo: Društvo je imelo lani 70.289 din dohodkov, med temi 12.500 din podpor, podpora akcija je dala 11.024 din, članarina pa 28.146 din. Kljub tem dohodkom pa ni moglo društvo kriti vseh izdatkov ter je zaključilo poslovno leto s primanjkljajem 473 din. Glavni del izdatkov je šel za učne tečaje društva, za podporo brezposelnih ali obolelih bivših trgovcev in trg. pomočnikov ter za društveno glasilo, za slovensko gospodarsko revijo »Trgovski tovariš«. Vidi se, da je društvo dobro opravljalo svojo nalogo in da zasluži vso podporo članstva pa tudi javnosti. Blagajnik Krek je poudaril, da je imela podpora akcija društva predvsem uspeh po zaslugi predsednika doktorja Windischerja ter vedno za društvo delavnih članic gospe dr. Bretlove in gospe Leskovčeve.

V imenu nadzorstva je poročal g. Zelenik in predlagal absolutorij upravi, ki ga je občni zbor tudi soglasno sprejel.

Sledile so volitve ter je bil soglasno izvoljen ves stari odbor s predsednikom dr. Windischerjem na čelu, na novo pa sta bila izvoljena trgovski sodelavnik Ivo Železnikar, sin društvenega preglednika Ivana Železnikarja, ter trgovski sodelavnik Avgust Simončič, ki je zaposlen pri tvrdki Fabiani & Jurjevec.

Za društvenega razsodnika je bil izvoljen odvetnik dr. Ferdinand Majaron, za preglednika pa Fr. Zelenik in Ivan Železnikar.

Občni zbor je sklenil, da ostanejo članski prispevki neizpremenjeni.

Ker samostojnih predlogov ni bilo, je predsednik dr. Windischer zaključil občni zbor s toplim pozivom na vse, da z vneto delajo za napredek društva.

Zahvala

Podpisana se iskreno zahvaljujem Trgovskemu dobrodelnemu združenju »POMOČ« v Ljubljani, da izplačano posmrtnino po pokojnem Francu Breskvarju, trgovcu v Ljubljani. Obenem priporočam društvu »POMOČ« vsem trgovcem. S članstvom pri »POMOČI« bodo zagotovili denarno pomoč svojim najbližjim ob svoji smrti.

Ljubljana 21. sept. 1939.

Mara Breskvar
hčl.

Politične vesti

Grška in italijanska vlada sta se posvetovali o novem položaju, ki je nastal s sovjetsko intervencijo na Poljskem ter ugotovile, da se odnosi med Grčijo in Italijo razvijajo v duhu iskrenega prijateljstva in popolnega medsebojnega zaupanja. Zato je italijanska vlada umaknila svoje čete z albansko-grške meje, isto pa je storila tudi grška vlada. Po pravici pripisujejo temu dejstvu v Rimu največji pomen za pomirjenje Balkana.

Novi grško-italijanski sporazum bo služil kot podlaga za novo mirovno fronto na Balkanu. Ta se bo najprej opirala na Italijo, Jugoslavijo in Grčijo. V zvezi s tem pozdravljajo italijanski listi novo zblizanje med Jugoslavijo in Madžarsko. Zelo verjetno pa je tudi,

da bo novo fronto pozdravila tudi Bolgarska.

Zelo se komentira v vsem evropskem tisku potovanje turškega zunanega ministra v Moskvo. Splošno prevladuje prepričanje, da bo pri tej priliki sklenjen nov turško-sovjetski sporazum, ki bo omogočil, da se ohrani na Balkanu sedanje stanje.

Romunski ministrski predsednik Calinescu je postal v četrtek popoldne žrtev atentata članov razpuščene železne garde. Trije avtomobili so nenadoma obkolili avtomobil min. predsednika Calinesca, ubili najprej njegovega spremljevalca, nato pa Calinesca samega, ki ga je zadelo 11 strelcev. Vsi atentatorji so bili aretirani, dva sta na begu izvršila samomor. Atentat je organiziral odvetnik Dimitrescu. Takoj po atentatu se je sestala romunska vlada pod predstvom kralja Karola. Za novega ministrskega predsednika je bil imenovan general Argirescu.

Atentat je bil izvršen iz političnih nagibov. Kakor je odkrila policija, so hoteli zaročniki priključiti Nemčiji vso obmejno romunsko pokrajino. V atentat so bili zapleteni tudi člani nemške manjšine. Nastop sovjetske vojske pa je izvedbo teh ciljev preprečil. Zaroto so odkrili policiji poljski begunci. Pokojni ministrski predsednik je bil odločen nasprotnik železne garde, ki se je v borbi proti tej teroristični organizaciji izkazal kot izredno odločen močja.

Min. predsednik Daladier je imel v sredo zvečer govor po radiu ter v svojem govoru navedel, zakaj je Francija vstopila zaradi Poljske v vojno. Dejal je, da se je na fronti pripril, da vsak vojak ve, za katera načela se bori Francija in

zakaj je morala vstopiti v vojno. Smo v vojni, je dejal, ker nečemo biti sužnji. Daladier je nadalje ostro obsodil nastop sovjetske vojske, ki je napadla Poljake v trenutku, ko so bili ti v najtežji borbi. Dejal je dalje, da so imeli Poljaki v začetku neuspehe samo zato, ker je bila njih mobilizacija izvršena prepozno (po krivdi Chamberlaina). Na koncu svojega govora je naglasil, da se bo Francija borila do konca, dokler ne bo zmagnala.

Ministrski predsednik Chamberlain je odgovoril v sredo v spodnji zbornici na Hitlerjev govor v svojem ekspezuju o zunanje političnem položaju. Dejal je, da ruska intervencija na Poljskem ni prišla čisto nepričakovano. Učinek ruske intervencije je bil seveda za Poljsko uničujoč. Francija in Anglija nista mogli pomagati Poljski, dala pa sta ji zagotovilo, da se bosta z vsemi silami še naprej borile za Poljsko.

Nato je prešel Chamberlain na Hitlerjev govor. Dejal je, da ni Hitler pravilno opisal poteka dogodkov. Polemiziral je tudi z več drugimi Hitlerjevimi trditvami. Glede vojnih ciljev Anglije je dejal, da je njen glavni namen, da reši Evropo stalnega strahu pred nemškim napadom. Nismo želeli vojne, temveč smo upali na mirno rešitev. Zaradi napada na Poljsko je danes to upanje pokopano.

Nato je govoril Chamberlain o poteku vojnih operacij. Na zapadni fronti si je zagotovila Francija važne strateške in taktične postojanke, ki jih je tudi kljub vsem protinapadom ohranila. Kar se tiče podmorniške vojske je dejal, da je imela Anglija leta 1914. v prvih dneh vojne mnogo težje izgube ko dosedaj. Prvi namen angleške pomorske akcije je, da uniči sovražno brodogradnjo in onemogoči dovoz vojnega materiala Nemčiji. Ta kontrola proti njenemu tiho-tapstvu je sicer res povzročila nevtralnim državam nekaj težav, ni pa zahtevala nobenih človeških življenj kakor podmorniška vojna Nemčije. Chamberlain je ob koncu svojega govora naglasil, da Anglija ne bo šla v nikake avanture ter zaključil govor z besedami poljskega generala, ki je dejal: »Velik del države bomo izgubili, strašno bomo trpeli, toda na koncu bomo zmagnali.«

V imenu opozicije sta govorila nato voditelj delavske stranke in voditelj liberalcev. Oba sta se izjavila za politiko angleške vlade in zahtevala, da angleška vlada vodi še nadalje odločno politiko.

Poljska vlada se bo preselila na Francosko, kjer bo uživala vse eksteritorialne pravice, kakor v svetovni vojni belgijska vlada v Franciji.

Na nemško intervencijo je romunska vlada sklenila, da internira do konca vojne maršala Rydz Smiglyja v nekem romunskem kraju. Francoska in angleška vlada nista mogle doseči prostega odhoda maršala v tujino.

Poljske čete se še vedno bore, in sicer v glavnem okoli Varšave, ter okrog Kutna, Lvova in Modlina. Tudi nemško poročilo to priznava, vendar pa naglašja, da poljski odpor popušča. Nemško poročilo pravi, da je trajala bitka na Visti en teden in da je bila ena največjih bitk. Nemci so vjeli tu nad 100.000 poljskih vojakov in zaplenili zelo veliko vojnega materiala. Tudi pri Gdinji boji še niso popolnoma prenehali, čeprav se tu bori le okoli 3000 Poljakov.

Sovjetske čete prodirajo naprej proti zapadu in so sovjetske čete vkrakale že v predmestje Lvova. Zasedle so tudi že vso poljsko-romunsko mejo in so tudi že prišle do madžarske meje.

Francosko poročilo o bojih na zapadni fronti govori le o topovskih bojih. Tudi nemško poročilo govori le o praskah izvidniških oddelkov.

General Brauchitsch je odpotoval z vzhodne na zapadno fronto, kjer bo prevzel vrhovno poveljstvo. Pričakovati je, da se bodo na zapadni fronti začeli v kratkem veliki boji. Nemci koncentrirajo v okolici Aachena velike čete. Po francoskih vesteh so zbrali tu že okoli 1500 bombnikov. To zbiranje čet v bližini belgijske in luksemburške meje je vzbudilo v Belgiji vznemirjenje in razširilo se so govorice, da bo Nemčija zopet napadla Francijo skozi Belgijo. Te govorice pa zaenkrat še niso potrjene.

Francov obisk v Rimu je odložen na nedoločen čas zaradi novo nastalega mednarodnega položaja.

V Stockholmu se boje, da bodo sovjeti anektirali baltičke države, da s tem onemogočijo vsak poskus pohoda na Leningrad. Finska je vpoklicala nekaj letnikov, kar je v zvezi z govoricami o sovjetskih namerah proti baltičkim državam. Pripomniti pa je treba, da je sovjetska vlada oficijalno izjavila, da nima nobenih napadalnih namer nov proti baltičkim državam.

Denarstvo

Stanje Narodne banke Obtok bankovcev se je znova povečal

Izkaz Narodne banke z dne 15. septembra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je povečala za 1,1 na 1.986,4.

Devize izven podloge so narasle za 22,3 na 531,9.

Vsota kovanega denarja se je zmanjšala za 7,2 na 311,5.

Znatno so se povečala posojila, ki so skupno narasla za 137,6 na 2.393,6. Menična posojila so se zvišala za 113,2 na 2.161,4, lombardna pa za 25,0 na 232,2.

Razna aktiva so se dvignila za 293,9 na 2.835,2.

Obtok bankovcev, ki je v prvem tednu narasel za več ko 500, se je v drugem tednu zvišal za 203,5 ter dosegel vsoto 8.690,3.

Zvišale pa so se tudi obveze na pokaz, in sicer za 62,8 na 1.381,1. Državne terjatve so se zvišale za 17,2 na 36,9, žiro računi za 266,5 na 905,5, dočim so razni računi padli za 220,8 na 438,6.

Skupno kritje se je znižalo na 25,34%, samo zlato pa na 25,20%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Davčni svetovalec

Kdo plača pri drž. dobavah dajatve?

Družba V. v K.

Vprašanje: Dobil sem državno dobavo, nisem si pa na jasnem, kdo plača za dobavljeno blago skupni davek, ki odpade na to blago po tarifi?

Odgovor: Po čl. 97. zakona o državnem računovodstvu nosi podjetnik, ki prevzame dobavo, vse državne davščine po veljavnih zakonih (ko neposrednem davku, takšah itd.), ki veljajo na dan, ko se sklene licitacija ali pogodba, razen onih, ki bi bili z zakoni tega oproščeni. Radi tega se od državnih dobav pobira skupni davek vedno po oni stopnji, ki je veljala na dan licitacije, da je torej dobavitelj imel priliko davek vkalkulirati v ceno za pogojeno blago.

Zbiranje žita po mlinarjih Z. t. — N. N.

Vprašanje: Na našem področju se je udomačila navada, da mlinarji hodijo od vasi do vasi in zbirajo žito za mletje, hkrati pa dostavljajo zmleto moko. Prosim za pojasnilo, če je ta praksa v skladu z obrtnim zakonom?

Odgovor: Iskanje naročil za delo na tak način je prepovedano. Mlinarji smejo po vaseh pobirati žito samo od onih oseb, ki so jih pozvale, da pridejo po žito, da jim zmlejejo žito. Na ta način prevzeto meljavo morejo mlinarji brez na daljnje dostavljati naročnikom.

Skupni davek od trgovine z živino

P. J. n. S.

Vprašanje: Pričeti nameravate s trgovino z živino. Vprašujete, kak davek na poslovni promet boste morali plačevati?

Odgovor: Na mnoga vprašanja, ali je trgovina z živino zavezana splošnemu, t. j. 25 % davku na poslovni promet, ali pa naj se smatra, da je promet trgovine z živino obsežen s skupnim davkom na živino, je finančno ministrstvo pojasnilo, da se za promet živine, ki jo koljejo mesarji in druge osebe za prodajo mesa za prehrano, pobira skupni davek po členu 16. navedbe o skupnem davku. Trgovci z živino, ki kupujejo živino za katero koli preprodajo, ki se torej pečajo s trgovino z živino, podlegajo od prometa s to živino splošnemu davku na poslovni promet.

Francosko gospodarstvo v vojni

Optimistična izjava fin. ministra Reynauda

Čim dalje traja vojna, tem večji pomen dobiva gospodarstvo vojskujočih se držav. More se celo reči, da je gospodarska sila obeh nasprotnih taborov sploh odločilna za izid vojne. Zato smo objavili že več mnenj o gospodarski sili držav, ki so v vojni. Danes objavljamo tudi glavne misli, ki jih je razvil v svojem govoru po radiu francoski finančni minister Reynaud. Njegova izjava so seveda subjektivna, kar naj tudi bralec upošteva. Za presojo francoskega gospodarstva v vojni pa so vsekakor važna, a tudi poučna, ker kažejo, kako se je Francija pripravila za vojno.

Uvodoma svojega govora je dejal Reynaud, da se ne sme nasprotnika podcenjevati. Misli pa, da te napake ne dela, če reče, da je Nemčija zaradi svojih gigant-skih vojni pripravi že precej iztrošena. Gospodarsko in finančno da je že sedaj Nemčija precej ranljiva. Francija vstopa v vojno gospodarsko in finančno gotovo bolj pripravljena. V zadnjem letu se je tempo proizvodnje v oboroževalni industriji znatno povečal, istočasno pa se je povečala tudi druga proizvodnja. Zlate rezerve Francije so se v nekaj mesecih povečale za 30%. Francoska banka ima danes 2 krat toliko ton zlata kakor l. 1914. S svojim zlatom bo mogla kupovati Francija v tujini surovine, orožje in letala.

Vsaka tona zlata pomeni v vojni obvarovana človeška življenja.

Francija ne bo izdala moratorija. Upravičeni smo z zakonom namerjati pri Francoski banki predumov za 25 milijard frankov. Ta meja je danes še intaktna. To pa zaradi tega, ker Francozi nalagajo bankovce namesto v nogavice v obligacije za državno obrambo. V prvih dneh vojne se ni le nehalo dviganje vlog, temveč je dosegel presežek podpisa posojila za drž. obrambo 1,6 milijarde frankov.

Tudi na gospodarskem in finančnem polju imamo vojni načrt, je nadaljeval Reynaud. Danes ni vprašanja nad državno obrambo. Zadnja četrt ure ho pripadala onemu narodu, ki največ proizvaja in čim manj konsumira. Prva naša naloga je zato čim bolj povečati proizvodnjo, izdelati čim več topov in letal, skrbeti za obleko in prehrano prebivalstva, pri tem pa čim bolj prizanašati zlatim rezervam. Kdor more proizvajati, naj proizvaja, kdor more delati, mora delati, trošiti pa smejo vsi čim manj.

Ker je treba manj trošiti in ker mora služiti del zasebnega dohodka državni obrambi, smo omejili dohodke, in sicer one delojemalcev ko ne delodajalcev. Odpravili smo nevarnost škandalozne obogatitve z državnimi dobavami. Državni davek na trgovske do-

bičke, na dohodke od plač in mezd smo podvojili. Posebno trde določbe smo izdali za one, ki so v starosti frontne službe, a delujejo iz vzrokov državne obrambe v zaledju. To velja n. pr. za delavce v specializiranih tovarnah. Odbitek od njihovih dohodkov je zvišan od 2 na 15%. Zelo pa je bil tudi spremenjen dekret o delovnih razmerah.

Razume se, da ni mogla dovoliti vlada v vojnem času posloven promet s tujino. Ne moremo trpeti uvoza predmetov, ki niso neobhodno potrebni. Prav tako pa ne moremo dovoliti izvoza predmetov, ki bi lahko služili sovražniku. Vpeljali smo tudi devizno kontrolo, kar je storila Anglija že pred dnevi. V mirnem času je bila svoboda deviznega trga koristna, v vojni pa bi se izkazala kot slabost. Vsi sedanji ukrepi so bili predvideni že dolgo in tudi že natisnjeni. Po teh ukrepih je prepo-vedano zasebnikom, da bi kupovali tuje devize. Za trgovino v tujih devizah je dobila Francoska banka monopol. Devizna kontrola preprečuje spekulantom dviganje cen. Hosa deviz in cen je bila s tem preprečena. Ustvarili smo položaj, da se zasebni interes popolnoma krije z interesom celote. Prihranki se bodo sedaj nalagali v državne obligacije. To nam omogočuje finansiranje vojne.

Več ko polovica uvoza pod kontrolo

V zadnji številki smo objavili ves seznam predmetov, katerih izvoz je odsljed pod državno kontrolo. Poleg tega pa je pod kontrolo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine še izvoz živine in živalskih proizvodov, pod kontrolo Prizada pa izvoz pšenice in sadja. Kontrola izvoza pa je uvedena za ves izvoz, naj gre v klirinške ali neklirinške države. S tem je večina našega izvoza pod državno kontrolo, kakor nazorno kažejo na slednje številke (izvoz, ki ga kontrolirata Zavod in Prizad ni všteti):

Proizvodi:	izvoz pod kontrolo	ves izvoz teh predmetov
	v milijonih din	
kmetijstva	218,9	314,9
živinoreje	71,4	702,5
gozdarstva	263,3	452,9
kmetijske industrije	46,1	64,7
prsti, zemlje, kamna	27,9	56,7
rude, žlindre, pepeli	164,3	164,3
izkopi za gorivo	1,1	1,1
razne predelave	1,8	2,0
kemični in lekarniški proizvodi	100,5	208,7
rastlinska in živalska prediva in njih izdelki	77,4	77,4
usnja	10,4	10,7
kavčuk in gutaperča	0,3	0,9
lesni izdelki	10,2	11,0
papir in papirni izdelki	9,2	19,8
kovine in kovinski izdelki	406,3	410,1
stroji, aparati, orodje	1,5	2,0
skupno	1.412,0	2.413,8

Po izvozu, ki je bil dosežen v letošnjem I. polletju, je pod državno kontrolo 58,50% vsega našega izvoza.

Kontrola izvoza seveda ne pomeni prepovedi izvoza, temveč le sredstvo, da se naš izvoz usmerja tako, kakor je za celoto najbolj koristno. Predvsem je pa namen kontrole, da se državi in našim domačim potrebam zagotove zadost-

ne količine blaga ter da moremo nadomestiti svoje izvozne predmete za druge, ki bi jih zaradi spremenjene mednarodne situacije ne mogli dobiti iz tujine. Pod kontrolo so prišli tudi izvozni predmeti, katerih izvoz se sploh ne bo zmanjšal. Ti so prišli pod kontrolo le zato, da je splošna kontrola učinkovitejša. Oficialno se še poudarja, da bo ta kontrola izvoznikom v korist, ker se bo pri dovoljevanju izvoza strogo pazilo na potrebno kritje za izvoz blaga in bodo s tem izvozniki zavarovani, da bodo gotovo dobili plačano svoje blago.

Lesni izvozniki s kontrolo izvoza nezadovoljni

>Jugoslov. Kurir< objavlja naslednje poročilo iz krogov lesnih izvoznikov:

Z uvedbo splošne kontrole izvoza, ki je stopila v veljavo dne 18. t. m., je prišel pod kontrolo velik del proizvodov gozdnega gospodarstva. S to kontrolo je prišla lesna industrija v položaj, ki ni niti najmanj ugoden. Ne sme se pozabiti, da se more od vseh proizvodov lesne industrije plasirati na domačem trgu samo 20%, vseh ostalih 80% pa se mora izvoziti. Zato

bo imela uvedba kontrole za posledico, da se bo zmanjšalo delo lesne industrije. Zmanjšanje obratovanja pa pomeni odpusčanje delavstva, katerega je danes zaposlenega v njej okoli 50.000.

Lesni izvozniki so mnenja, da bi se moral zlasti dovoliti prost izvoz trdega gradbenega lesa, ki se itak slabo plasira na domačem trgu. Zlasti se mora zahtevati, da dobe lesni izvozniki po uvedbi kontrole izvoza lesnih proizvodov pravočasno posebna dovoljenja, da bodo mogli izvoziti svoje proizvode vsaj v omejenem obsegu. Potrebno je nadalje, da se procedura pri izdajanju teh dovoljenj čim bolj poenostavi. Prav tako je potrebno, da se izdajo potrebni ukrepi, da bi se zajamčil nagel prevoz po železnici v posamezne evropske države.

Da si zagotove plačilo svojega izvoza tako v klirinške kot v neklirinške države, so izvozniki že sami storili potrebne korake.

Ker je konjunktura za izvoz lesa danes precej ugodna, se mora storiti vse, da se bo mogla ta konjunktura tudi izkoristiti. Ker daje lesni izvoz državi velike količine deviz, pričakujejo lesni izvozniki, da bodo njih opozorila tudi upoštevana.

Bolgarski lesni trg

Da varuje lastno lesno proizvodnjo, je izdala bolgarska vlada zakon o pospeševanju domače lesne proizvodnje. S tem zakonom je bil praktično onemogočen uvoz tujega lesa na Bolgarsko. Bolgarski potrošniki so zato navezani izključno na domači lesni trg, zlasti za mehki les. Zaga se les na domačih žagah, ki so večinoma zelo primitivne in zato tudi ni njih delo prvovrstno.

Cene so pa kljub slabi kakovosti lesa in slabši obdelavi lesa precej visoke. Danes veljajo za stavbeni les naslednje cene za ku-bični meter:

	levov
trami, smreka in jelka	1500—1850
deske, jelka 20, 30 in 40 mm I. vrste	1800—2400
deske, smreka in jelka 20—40 mm II. vrste	1800—2000
deske, smreka in jelka nad 40 mm	2400—2600
rezan material za strešne konstrukcije	1800—2000
razne lerce	800—1600
rezana bukovina razne velikosti	1600
oreh za mizarje	2000—4000

Kmetijsko ministrstvo skuša sedaj z ustanovitvijo modernih žag

dvigniti kakovost žaganega materiala. Gozdne in lesne zadruge se na vse načine podpirajo.

Velike težave za bolgarsko lesno gospodarstvo so v tem, da je večina gozdov v težko pristopnih pokrajinah, daleč od železnice, zaradi česar je transport težaven in zato tudi drag.

V zadnjih dveh letih pa je bolgarska vlada znatno zboljšala prometne zveze z gozdnimi pokrajinami. Napravljene so bile nove ceste.

Vlada skrbi tudi, da se les preveč ne seka. Nadalje skrbi za pogozditev. Kolikor kdo poseka gozda, toliko površine mora na novo pogozditi.

Koliko tujega kapitala je investirano na Poljskem

V zvezi z zadnjimi vojnimi dogodki se v tisku tudi razpravlja o vprašanju, koliko tujega kapitala je bilo investirano na Poljskem. Malo pred izbruhom vojne je poljska vlada objavila podatke o tujih investicijah na Poljskem. Po teh podatkih je največ kapitala investirala Francija. Njene investicije znašajo 377 milijonov zlotov. Poleg v petrolejski industriji je bila Francija še zainteresirana v prometni, težki, tekstilni in elektrotehnični industriji. Francoski električni trust je sodeloval v velikem obsegu pri postavitvi električnih central okoli Sandomira ter v oblasteh Nisko in Olsa. Koncern Schneider-Creuzot pa je sodeloval v poljski težki industriji. Takoj za francoskim kapitalom pride ameriški kapital, katerega je investirano na Poljskem za 267 milijonov zlotov. Investiran je bil predvsem v transportna podjetja. Nemčija je zainteresirana na Poljskem s kapitalom 191 milijonov zlotov. Ti so večinoma investirani v podjetja Gornje Slezije. Enako vsoto kakor Nemčija je investirala na Poljskem Belgija. Večinoma je bil investiran belgijski kapital v tekstilna podjetja okoli Lodza. Švica je investirala na Poljskem kapitala za 123 milijonov zlotov. Anglija za 78 in Nizozemska za 56 milijonov zlotov.

Zunanja trgovina

Nemško-romunska trgovinska pogodba je zadela v zadnjem času na nekatere težkoče. Nemčija je zahtevala, da more plačevati romunsko blago v markah. Romunija pa zahteva plačilo v zlatu, zlasti za nafto. Romunija tudi ni zadovoljna, da bi samo Nemčija dobavljala Romuniji vojne potrebščine.

Pristojni italijanski činitelji so odredili, da se čim bolj omeji potrošnja premoaga, ki se uvaža in da se začno delati čim večje rezerve. V zvezi s tem je potrošnja plina v gospodinjstvu omejena na 7 ur dnevno.

Zaradi nove nastale mednarodne situacije so začeli dohodki Sueške prekopne družbe naglo padati. V prvih 11 dnevih t. m. so znašali samo 141.700 funtov proti 279.300 funtom v istem času lani.

Letošnji pridelek krompirja je na Madžarskem izredno bogat. Računa se, da bo pridelala Madžarska 23,5 milijona stotov krompirja. Letina kromže se ceni na 22,5 milijona stotov, sladkorne repe pa na 10,5 milijona stotov. V teh podatkih je obsežen tudi pridelek Podkarpatske Rusije.

Cene jekla v Združenih državah Sev. Amerike ostanejo letos, kakor je sklenil jekleni trust, neizpremenjene.

V tovarni za orožje v Stockholmu je bil izdelan nov tip protiletalskega topa, ki izstrelji v eni minuti 140 strelcev. Kaliber novega topa je 4 cm. Izstrelki dosežejo višino do 5000 metrov.

Proizvodnja nafte je znašala v l. 1938. v Egiptu 220.000 ton, dočim je znašala l. 1937. samo 166.000 ton.

barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Dobave - licitacije

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 3. oktobra ponudbe za dobavo sesalk za plinsko olje, zobčnikov, bencinskih svetilk in dr.

Strojna šola mornarice Boka Kotorska sprejema do 3. oktobra ponudbe za dobavo raznega avtomobilskega materiala.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 4. oktobra ponudbe za dobavo jelovega jamskega lesa; do 11. oktobra jelovega jamskega lesa ter raznih ventilov za vodo.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 4. oktobra ponudbe za dobavo rezervnih delov za avtomobile; do 7. oktobra konopljene motvoze, merline, jadrenca, keramičnih ploščic, krovne opeke, gorske krede, azbestnega cementnega škrljenceva, železnih cevi, ročne sesalke, medenastih obročkov in okvirjev, raznih ščetk, raznih brezovih metel in metlic ter zimskih kap in kravat iz črnega svilenega ripsa.

Mornarička izvidnička komanda, Šibenik, sprejema do 1. oktobra ponudbe za dobavo modre galice; do 5. oktobra raznih specialnih lakov.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 5. oktobra ponudbe za dobavo razne žice in praškov za avtogeno varjenje; 9. oktobra bo licitacija za dobavo dizel-dinamoagregata; 10. oktobra za dobavo raznih vijakov iz jekla in medi; 20. oktobra raznih vodovodnih cevi ter fosforkositra.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 4. oktobra ponudbe za dobavo kavčuka v ploščah, vulkan-fibra, raznega elektrotehničnega materiala, električnih svetilk, razne žice, medenaste pločvine, plavljenega jekla in dr.

Pomorska zrakoplovna šola v Divuljah sprejema do 4. oktobra ponudbe za dobavo raznih risalnih in pisalnih potrebščin.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 4. oktobra ponudbe za dobavo medenastih cevi za kondenzacijo, jeklene vrvi, obročkov za parne kotle, vodokaznih stekel ter raznih svetilnih teles.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 27. in 29. septembra ponudbe za dobavo raznih električnih žarnic.

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 28. septembra ponudbe za dobavo navadnega stekla za okna.

LICITACIJE

Dne 25. septembra se bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani sklepala pismena pogodba za dobavo raznega olja za avtomobile.

Dne 26. septembra bo pri Zavodu »Obilicevo«, Kruševac-Obilicevo, licitacija za dobavo strojnega in turbinskega olja za dizelmotorje ter sredstva za odstranjevanje kotlovskega kamna; 27. septembra dušikove kisline, meracev za paro ter plinskih in vodovodnih cevi.

Dne 30. septembra bo pri tehničnem oddelku kralj. banske uprave v Zagrebu licitacija za dobavo ambulantnih in operacijskih predmetov za kirurški paviljon banovinske bolnice v Sisku.

Dne 27. septembra se bo sklepala direktna pogodba za prodajo hlevskega gnoja na Ljubljanskem polju. Pogoji so na vpogled pri garniziji-

ski upravi v Ljubljani, Metelkova ulica 2.

Dne 2. oktobra bo pri Direkciji šum v Zagrebu licitacija za prodajo raznega izdelanega lesnega materiala.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Važni sklepi vlade

Sol se poceni — Državna pomoč revnim družinam vpoklicanih

V sredo dopoldne je bila seja vlade, na kateri je bilo sprejetih več sklepov, ki jih toplo pozdravljajo vsa naša javnost.

Na seji vlade, ki je trajala tri ure, se je razpravljalo predvsem o gospodarskih vprašanjih.

Na predlog ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Budisavljevića je ministrski svet v načelu sprejel uredbo o pobijanju draginje. S to uredbo je obsežna, kakor je izjavil novinarjem minister dr. Konstantinović, cela vrsta predmetov, katerih cene se bodo nadzirale. Uredba ne predvideva samo kontrole nad živili, temveč tudi nad drugimi predmeti. Uredba se nanaša na živila in pijače, krmo, obleko, obutev, kurivo, razsvetljavo, kmetijske stroje in sredstva za kmetijsko proizvodnjo, pogonski material, stavbeni material, stanovanja in lokale in vse predmete, ki nimajo luksuznega značaja.

Ministrski svet je nadalje na predlog finančnega ministra dr. Šuteja sklenil v načelu, da se zniža

cena soli, in sicer cena živinske soli od 1'25 na 0'50 din, soli za prehrano pa od 2'50 na 1'50 din. Finančni minister bo izdelal v to potrebno uredbo in ni izključeno, da se bo cena soli znižala celo na 1 dinar. Če se zniža cena soli na 1'50 din, pomeni to za 160 milijonov din zmanjšan dohodek države, če pa se zniža cena soli na 1 din, bo prihranjen ljudstvu izdatok 200 milijonov din.

Ministrski svet je nadalje sklenil, da se da rodbinam v vojsko vpoklicanih, če nimajo sredstev za vzdrževanje, državna podpora.

Nadalje je sklenil ministrski svet, da se kmetovalcem, če bi se jim morala vzeti živina, ta plača.

Na predlog notranjega ministra Mihaldžića je izdal ministrski svet uredbo, na podlagi katere se more izvršiti razrešitev občinskih svetov, oz. se more imenovati komisar za Beograd, Zemun in Ljubljano. Ta uredba se izda zato, ker se je mogel dosedaj postaviti v teh mestih komisar samo za omejene posle.

Poslovodja Miroslav M. Pogorelec, trgovec v Beogradu.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri naslednjih firmah:

»Persil«, družba z o. z. v Celju. Izbriseta se poslovodji Anton Rožimek, ravnatelj tvrdke Viljem Brauns, in Veith Herman, poslovodja na Dunaju.

Cinkarna d. d., Gaberje pri Celju. Izbrisajo se izstopivši člani upravnega sveta: Djoko Marković, inž. Veljko Jovanović in Bedrih Drucker, vpišejo pa se novo izvoljeni člani upravnega sveta: inž. Budimir Branko, svetnik ministrstva v Beogradu, Vinko Prelog, tajnik Ljudske posojilnice v Celju, in Badovinac Nikica, odvetnik v Karlovcu. Eksekutivni odbor tvorijo: Todor Lazarević, industrialec v Celju, ter člana Nikolić Vladimir, svetnik ministrstva v Beogradu, ter dr. Roth Hugo, industrialec v Pragi.

»Beka«, agentura in komisija, družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se zbog smrti poslovodja dr. Janko Kersnik, vpiše pa se poslovodja Ivan Pustišek, ravnatelj pri tvrdki I. Knez v Ljubljani.

Donava-Sava-Jadransko morje, železniška družba (prej Južna železnica), reprezentanca za kraljevino Jugoslavijo. Izbriseta se člana upravnega sveta Dimitrije Naumovitch in Augusto Biancheri, vpiše pa se člana inž. Mate Šneller, pomočnik v prometnem ministrstvu, in Toscani Angelo, kr. italijanski minister v p. v Rimu.

Rad, trgovska tehnična družba z o. z. v Ljubljani. Družbenik Rosenfeld Friderik je odstopil svoj delež v znesku 50.000 din po enakih delih inž. Dušanu Vragoviću v Beogradu in elektroinstalaterju Vladanu Vragoviću, da bosta vsak udeležena z v gotovini polno vplačano osnovno glavnico 66.666'66 din.

Doma in po svetu

Ban dr. Subašić je sprejel novinarje ter se z njimi več časa razgovarjal. Med drugim jim je dejal, da je bil sprejet sporazum v vsej Hrvatski z največjim razumevanjem, zadovoljnostjo in v prepričanju, da se sedaj začena doba ustvarjanja. S sporazumom je nastal na vsem Hrvatskem tako velik razmah pozitivnega dela, da je ostal vsak defetizem daleč za nami, da se niti ne obuti. Ban dr. Subašić je nadalje poudaril, da velja vsa zahvala hrvatskega naroda knezu namestniku Pavlu in kroni, ki je omogočila sporazum. Glede prenosa kompetenc z ministrstev na banovino Hrvatsko je dejal ban dr. Subašić, da banovina Hrvatska od vsega početka funkcionira, čeprav se niso urejena vsa vprašanja in čeprav se niso prenesle vse kompetence. Organizacija banovinske oblasti napreduje zelo naglo in njegovi predlogi so povsod sprejeti z največjo naklonjenostjo.

Glavni odbor JNS je na svoji seji v nedeljo sprejel resolucijo, v kateri naglašajo, da se je stranka že pri zadnjih skupščinskih volitvah zavzela za politiko sporazuma. Rešitev hrvatskega vprašanja smatra stranka kot največjo državno potrebo, v današnjih časih pa je potrebno tudi zbiranje vseh narodnih sil in zato se morajo strankarski spori odložiti. JNS pozdravlja sodelovanje HSS v vladi. Izvajanje sporazuma pa naj bi odpravilo njegove pomanjkljivosti. Posebni položaj banovine Hrvatske mora biti v skladu z najvažnejšimi koristmi državne celote. Resolucija nato poudarja, da ima stranka pred očmi le Jugoslavijo in njene koristi in da se nadalje veruje v svoja nacionalna načela ter da je zvesta oporoki velikega kralja Aleksandra.

Več novih listov bo baje začelo izhajati v Beogradu. Tako pripravljajo ustanovitev lastnega glasila zemljoradniki.

Beograjska občina namerava najeti posojilo v višini 52,5 milijona din za nakup rezerve živil ter za pasivno zaščito civilnega prebivalstva pred zračnimi napadi.

Bolgarski državni dohodki so znašali v prvih 8 mesecih po uradnih podatkih 5,3 milijarde levov, t. j. za 430 milijonov več kakor v istem času lani. Izdatki, ki so letos tudi večji kakor lani, bodo z dohodki popolnoma pokriti.

Predsednik Roosevelt je predložil parlamentu načrt o spremembi

zakona o ameriški nevtralnosti. Sprememba je potrebna, je dejal, ne le zato, ker je sedanji zakon krivičen, temveč tudi zato, da bo mogla ohraniti Amerika svojo nevtralnost.

Varšava se še vedno hrabro brani. Posadka je napravila celo več uspešnih izpadov. Tudi pri Lublinu in pri trdnjavi Modlin se poljske čete še vedno uspešno branijo.

Slovaška vlada je proglasila splošno mobilizacijo. Po uradnih izjavah je postala ta potrebna zaradi zaščite slovaške meje in slovaških interesov.

Nemške podmornice so potopile nove angleške ladje. Francozi poročajo, da so potopili že 6 nemških podmornic.

Na Latiškem internirana poljska podmornica je zbežala. Vojake, ki so stražili internirano posadko, so poljski vojniki ubili in nato pobegnili. Sovjetska vlada pa trdi, da so pustili Latiški poljski podmornici, da je pobegnila. Sovjeti so baje tudi ugotovili, da se nahajajo neke tuje podmornice v Baltičkem morju. V zvezi s tem so se tudi že razširile vesti, da je začela sovjetska mornarica blokirati latsko obalo. Ta vest pa je bila nato od latske vlade demantirana.

Na ozemlju Sovjetske Rusije so dosedaj našli štiri velika ležišča niklja, in sicer na srednjem in južnem Uralu, na polotoku Kola in v Sibiriji. Količina niklja v teh ležiščih se čeni na 190.000 ton. Sovjetske oblasti so začele graditi več topilnic niklja. Ker pa te še ne delajo in zaradi večjega oboroževanja, je morala Sovjetska Rusija povečati svoj uvoz niklja od 1000 na 9.100 ton.

Velika razstava sadja v Zagrebu

Zveza hrvatskih vinogradnikov in sadjarjev v Zagrebu pripravlja veliko razstavo sadja, ki bo v Zagrebu od 7. do 15. oktobra. Razstave se smejo udeležiti sadjarji iz hrvatske banovine, poleg tega pa tudi brez izjeme vsi fabrikanti in trgovci, ki se pečajo z izdelovanjem ali prodajo strojev, aparatov, orodja in drugih pripomočkov, ki se rabijo pri sadjarstvu. Prav tako se smejo razstave udeležiti producenti in trgovci kmetijskih preparatov in strupov za pobijanje sadnih škodljivcev itd. Svojo udeležbo morajo prijaviti najkasneje do 26. t. m. »Savez hrvatskih vinogradara i voćaraz, Zagreb, Račkoga ulica 1. Na razstavo se opozarjajo tudi vsi naši dnevni trgovci in izvozniki. Za obisk razstave je dovoljen 50% popust na železnicah.

Radio Ljubljana

Sobota 23. septembra. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: S poti proti morju med otoki (Vladimir Regali) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. ura — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Zelena bratovščina. Lovski pisan večer. Besedilo napisal Jože Dular — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja 24. sept. 8.00: Citraški dueti — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Plošče — 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 11.00: Citraške točke (plošče) — 11.30: Orkestralni in pevski koncert. Sodelujejo: g. Andrej Jarc (tenor) in radijski orkester — 13.00: Napovedi — 13.20: Pesnice za ples: Jožek in Ježek, vmes plošče — 17.00: Prašičem zdravja! (Inž. Abec Matija) — 17.30: Plošče in radijski šramel — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Pouk in vzgoja gluhotih mladine (Kumelj Metod, strok. učitelj, Ljubljana) — 20.00: Slovenski vokalni kvintet — 20.45: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek 25. sept. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zastrupljenja v obratih in obratih (dr. Joža Herfort) — 18.20: Plošče — 18.40: Delo radijske postaje v prihodnjem letu (prof. Fr. Koblar) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Zanimivosti — 19.40: Nac. ura — 20.00: Komorni tric (gdč. Fr. Ornikova, prof. Č. Sedlbauer in M. Lipovšek) — 20.45: Orkestralne točke (plošče) — 21.15: Samospevi, gdč. Skopin Sonja; pr. klavirju prof. M. Lipovšek — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje tvrdke:

»Idealteks«, izdelovanje ovojnega materiala in vate, družba z o. z., Domžale. Osnovna glavnica znaša 200.000 din. Vplačani zneski osnovne glavnice znašajo 100.000 din. Poslovodje: inž. Boris Hribar, industrialec in pooblaščen inženir v Ljubljani, Nyvlt Josip, tekstilni podjetnik in Josip Šimek, tekstilni uradnik, oba v Domžalah. Tvrdko zastopata po dva poslovodja skupno.

»Vinea«, trgovina alkoholnih pijač in deželnih pridelkov, družba z o. z., Jesenice. Obratni predmet družbe: trgovina vina, alkoholnih pijač, deželnih pridelkov, jaje, perutnine ter vsakovrstnega sadja in

mlekarskih izdelkov. Od družbene osnovne glavnice v višini 200.000 dinarjev je vplačanih 100.000 din. Poslovodje: Franc Aichholzer, trgovec iz Jesenic in Alojzij Rožman, zasebnik iz Jesenic. Poslovodji zastopata družbo skupno.

»Biroma«, družba z o. z., Ljubljana, podružnica Beograd. Besedilo tudi v srbohrvaščini, nemščini in angleščini. Obratni predmet: trgovsko zastopstvo, nakup in prodaja vseh pisarniških potrebščin, zastopstvo tovarnih pisalnih, računskih, raznoževalnih in drugih strojev, nakup in prodaja teh strojev ter vseh k temu spadajočih predmetov in sestavnih delov. — Osnovna glavnica v višini 200.000 dinarjev je vplačana v gotovini.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo

Trgovci popust! SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z. o. z.

LJUBLJANA Tyrševa cesta 33

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrance, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Milijoni ljudi uporabljajo in hvalijo že 50 let ŠMOL-pasto

Proizvod: UNIO družba, Maribor

Kanadske srebrne, plave in kamčatka lisice v veliki izbiri

Dolenc Josip

Sv. Petra c. 19

Telefon štev. 22-62

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

listega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!